

Suomen Lähetysseuran taloudellisen oikeudenmukaisuuden linjaus

Lähetysseura näkee, että taloudellisen oikeudenmukaisuuden toteutumisen perusongelma on maailmassa vallitseva eriarvoisuus. Taloudellisen oikeudenmukaisuuden toteutumiseksi tarvitaan vallan, resurssien ja mahdollisuuksien oikeudenmukaisempaa jakautumista.

Maailmanlaajuisen kirkon toimijana Lähetysseuran tehtävä on nostaa esiin taloudelliset ja sosiaaliset vääristymät sekä alistavat rakenteet. Toiminnassamme näemme, miten taloudellisten arvojen nostaminen ihmisyyden ja luonnon varjelemisen arvon yläpuolelle synnyttää riistoa.

Elinkeinonharjoittamisen mahdollisuus ja työllisyys ovat taloudellisen oikeudenmukaisuuden keskiössä. Jokaisella tulisi olla mahdollisuus tulla toimeen omalla työllään. Edistämme paikallisyhteisöjen maanomistus- ja maankäyttöoikeuksien toteutumista ja vahvistamme yhteisöjä perinteisten ja uusien elinkeinojen harjoittamiseen. Alkuperäiskansojen, vähemmistöjen ja naisten elinkeinonharjoittamisen parantaminen on tärkeällä sijalla työssämme.

Yritysvastuun kansainvälisen merkityksen kasvaessa sen perustuminen vapaaehtoisuuteen ei ole riittävää. Näemme yritysvastuun jakautuvan taloudelliseen, sosiaaliseen ja ekologiseen vastuuseen. Yritysten on kannettava vastuunsa toimintojensa vaikutuksista niihin yhteiskuntiin, joiden resursseja ne hyödyntävät, kuten myös sidosryhmiinsä ja ympäristöön. Yrityksille suunnattujen ympäristö- ja ihmisoikeuksia koskevien huolellisuusvelvoitteiden on oltava sitovia kansallisesti ja kansainvälisesti.

Vastuullinen veronmaksu ja sen raportointi ovat taloudellisen oikeudenmukaisuuden ytimessä. Tehokkaat ja läpinäkyvät globaalit verotusmekanismit ohjaavat verotulot sinne, mihin ne oikeudenmukaisesti kuuluvat. Jotta verotuksesta saatavat tulot kertyisivät myös maailman köyhimpien hyödyksi, kansainväliset verotuksen säännöt on saatava kuntoon ja kehitysmaiden ääni paremmin kuuluviin.

Myös ympäristökysymykset ovat oikeudenmukaisuuskysymyksiä. Resursseja tuhlailevat ja ympäristöä saastuttavat toimijat on saatava sääntelyn piiriin, ja haitat on kompensoitava kielteisistä ympäristövaikutuksista kärsiville. Kaiken toiminnan vaikutuksia on katsottava pitkällä aikavälillä ja tulevien sukupolvien näkökulmasta.

Teemme työtä taloudellisen oikeudenmukaisuuden toteutumiseksi yhteistyössä laajan kumppaniverkostomme kanssa. Olemme läsnä globaalitalouden ”ruohonjuuritasolla”, kehitysyhteistyön hyödynsaajien arjessa ympäri maailmaa. Edellytämme hyvää hallintoa ja läpinäkyvyyttä niin omalta työltämme kuin yhteistyökumppaneiltammekin. Vaikuttamistyön menetelmien avulla tartumme taloudellisen epäoikeudenmukaisuuden rakenteellisten syiden muuttamiseksi kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Työssämme ekumeenisten ja muiden yhteistyökumppanien verkostollamme on suuri merkitys. Oikeudenmukaisuus on kaikkien etu.

1. Johdanto

Strategiakaudella 2017 - 2022 tavoitteemme näkyvät Toivon teemoissa. Ne ovat 1) Todistamme Jumalan rajoja ylittävästä rakkaudesta, 2) Puolustamme syrjittyjen ihmisarvoa ja -oikeuksia, 3) Muutamme maailmaa oikeudenmukaisemmaksi ja 4) Rakennamme rauhaa ja sovintoa.

Toimintamme teologiset perusteet ohjaavat kaikkea työtämme teologisista lähtökohdista käsin. Kolme painopistettä, ihmisoikeudet, taloudellinen oikeudenmukaisuus sekä rauha ja sovinto avaavat toivon teemoja. Linjauksia tulee käyttää yhdessä, sillä ihmisoikeusloukkaukset, taloudellinen epäoikeudenmukaisuus ja konfliktit esiintyvät usein yhdessä. Myös Lähetysseuran strategiassa määritellyt arvot: lähimmäisenrakkaus, oikeudenmukaisuus, kumppanuus ja vastuullisuus näkyvät linjauksissa.

Taloudellista oikeudenmukaisuutta käsittelevä linjaus tarkoittaa Toivon teemaa numero kolme: ”Muutamme maailmaa oikeudenmukaisemmaksi - kumppaneidemme kanssa kamppailemme taloudellisen ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden puolesta.”

Linjaukset ohjaavat kaikkea työtämme ja kertovat eri sidosryhmille lähestymistavastamme ja kannastamme työmme painopistealueilla. Linjaukset asettuvat strategian ja ohjelmien väliin. Olemme laatineet linjauksille toimintaohjeen ja liitämme niihin ympäristö- ja ilmastonmuutoskysymykset. Aikaisemmin laaditut linjaukset hiv- ja aids-työlle sekä ruokaturvalle ovat edelleen voimassa ja tukevat Toivon teemoja.

Tässä linjapaperissa esitellään Suomen Lähetysseuran näkemys taloudellisesta oikeudenmukaisuudesta, työn arvopohja ja perusteet sekä toimintaperiaatteet taloudellisen oikeudenmukaisuuden toteuttamiseksi osana kokonaisvaltaista lähetystyötä. Ongelma- ja toimintaympäristöanalyysit avaavat kenttää, missä Lähetysseura kumppaneineen toimii nyt ja tulevaisuudessa.

2. Toimintaympäristö

Haasteet ja mahdollisuudet

Taloudellisen oikeudenmukaisuuden puute näkyy maailmassa kasvavana eriarvoisuutena. Vaikka maailman köyhyys on puolittunut, tuloerot maailmassa kasvavat koko ajan. Rikkain prosentti maailman väestöstä omistaa yli puolet maailman varallisuudesta, maailman köyhempi puolikas puolestaan alle prosentin¹.

Myös maissa, jotka ennen ovat olleet köyhiä ja muuttumassa keskitulon maiksi, tuloerot ovat edelleen suuria. Taloudellinen eriarvoisuus kasvaa myös monien maiden sisällä.

¹ Credit Suisse: Global Wealth Report 2015 <https://www.credit-suisse.com/ch/en/about-us/research/research-institute/global-wealth-report.html>

Väestönkasvu lisää eriarvoisuutta: Maailmanpankin arvioiden mukaan seuraavien 25 vuoden aikana maailman rikkaiden valtioiden väestö tulee kasvamaan 50 miljoonalla. Vastaavasti köyhien maiden väestö lisääntyy puolella miljardilla ihmisellä.²

Taloukasvu ei estä ihmisoikeusloukkauksia. Monet maailman nopeimmin kasvavat taloudet ovat maita, joissa ihmisoikeusloukkausten riski on erittäin suuri. Korruptio säilyy laajana ongelmana ja yhtenä merkittävimmistä syistä ihmisoikeusrikkomuksiin. Harmaan talouden epäkohtien lisäksi myös järjestäytyneen rikollisuuden liikevaihto kasvaa.

Taloudellisessa eriarvoisuudessa korostuvat myös sukupuolten väliset erot. Naisten taloudellinen eriarvoisuus näkyy muun muassa perintö- ja maanomistuskysymyksissä, työllistymisessä ja palkkauksessa. Naisten köyhyys säteilee lasten ja perheiden hyvinvointiin ja sitä kautta yhteiskuntien hitaampaan kehitykseen. Yhteiskunnallisesti eriarvoisuus synnyttää valtioiden epävakautta, kiihdyttää muuttoliikettä ja lisää riskejä konfliktien syttymiseen ja pahenemiseen. Näillä on myös globaaleja seurauksia.

Useiden ekologisten kriisien taustalla on taloudellinen epäoikeudenmukaisuus ja eriarvoisuus. Luonnon kantokyky ei pysty vastaamaan kasvutalouden ja kulutuksen lisääntymisen resurssitarpeisiin ja rikkaamman väestönosan kulutustottumuksiin. Globaalilla markkinatalousjärjestelmällä on suora yhteys muun muassa ilmastonmuutokseen, ruokakriisiin sekä biologisen monimuotoisuuden vähenemiseen.

Elinkeinoharjoittamisen mahdollisuus ja työllisyys ovat taloudellisen oikeudenmukaisuuden keskiössä. Jokaisella tulisi olla mahdollisuus tulla toimeen omalla työllään. Kansainvälisen työjärjestö ILO:n mukaan 21 miljoonaa ihmistä maailmassa työskentelee pakkotyöolosuhteissa eli nykypäivän orjuudessa.³ Pakkotyöläiset ovat esimerkiksi prostituutioon pakotettuja tai ihmiskaupattuja aikuisia ja lapsia, velkavankeuteen tuomittuja siirtotyöläisiä sekä erilaisin pakkokeinoin töissä pidettyjä tehdas- tai maataloustyöläisiä. Siirtolaiset ja alkuperäiskansojen jäsenet ovat erityisen haavoittuvassa asemassa ja voivat muita helpommin joutua pakkotyöhön.

Maa- ja metsätaloudet liittyvät olennaisesti taloudellisen oikeudenmukaisuuden toteutumiseen etenkin alkuperäiskansojen kohdalla. Perinteisten elinkeinojen harjoittaminen on usein kytköksissä maankäyttöön. Valtioiden tai yritysten omat taloudelliset intressit voivat aiheuttaa kokonaisten yhteisöjen elinkeinojen menetyksiä.

Ympäristön köyhtymisestä ja ilmastonmuutoksesta kärsivät erityisesti kehitysmaiden köyhimmät väestöryhmät sekä luonnonvaroista suoraan riippuvaisten elinkeinojen harjoittajat. Nämä köyhimmät ryhmät puolestaan itse käyttävät niukasti luonnonvaroja ja kuormittavat siksi ympäristöä vähemmän.

Kestävä maatalous on keskeisessä asemassa sekä elinkeino- että ruokaturvakysymyksissä, sillä 500 miljoonan pienviljelijän tuotanto ruokkii 2 miljardia ihmistä maailmassa.⁴ Maatalouden kehittäminen vaatii kokonaisuuksien huomioimista. Varsinaisten tuotannon välineiden ja keinojen uudistamisen lisäksi tärkeitä ovat muun muassa maanomistuskysymykset, logistiikka ja markkinointi sekä maailmankaupan säännöt. Riittävän ruokaturvan takaaminen paikallistasolla vaatii maailmanlaajuisen yhteisön tukea.

² James D. Wolfensohn, President of the World Bank https://www.worldbank.org/progress/reducing_poverty.html

³ Kansainvälinen työjärjestö ILO <http://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/lang--en/index.htm>

⁴ International Fund for Agricultural Development IFAD <http://www.ifad.org/pub/viewpoint/smallholder.pdf>

Maailmantalouden rakenteet ja liikkeet ovat globaaleja: monikansalliset yritykset tuovat tuotteensa ja niiden tuottajien ja tuottajamaiden olosuhteet osaksi kuluttajien arkea kaikkialla maailmassa. Suuryritysten toiminnassa liikkuvat rahat ylittävät moninkertaisesti yksittäiset valtiontaloudet.

Globaalissa taloudessa yritysten vastuullisuus on yhä tärkeämpää. Tällä hetkellä yritysten vastuullisuus perustuu itsesääntelyyn ja vapaaehtoisuuteen. Koska yritystoiminnan peruslähtökohtana on maksimaalinen voiton tuottaminen vallitsevien lakien puitteissa, jää vapaaehtoisuuteen perustuvien huolellisuusvelvoitteiden vaikuttavuus rajalliseksi.

Päävastuu ihmisoikeuksien puolustamisessa on valtioilla, mutta monet valtiot eivät toteuta ihmisoikeuksia kansalaistensa tai siirtolaisina tulleiden vierastyöntekijöiden osalta. Myös korruptoitunut paikallishallinto voi heikentää yritystoiminnan vastuullisuutta. Näissä tapauksissa ihmiset jäävät ilman oikeuksia, mikäli yritys ei katso vastuullisuuden hyödyttävän sitä itseään taloudellisesti. Työläisten oikeuksien polkeminen, ympäristövahingot ja terveyshaitat sekä

työntekijöille että tuotantoalueiden asukkaille ovat maailmassa näkyviä seurauksia vastuuttomasta yritystoiminnasta.

Taloudellista tulosta lyhyellä aikavälillä tavoittelevat markkinatoimijat eivät tilinpidossaan arvota ekosysteemipalveluiden kulutusta tai toimintansa sosiaalisia vaikutuksia. Luonnonvarojen kestävä käyttö tai työvoiman riisto näyttäytyvät usein kasvavana tuloksena valtioiden bruttokansantuotteessa ja yksityisen sektorien tuloslaskelmissa. Toiminnan kielteiset vaikutukset näkyvät köyhimpien ihmisryhmien elämässä. Markkinatoimijoiden sääntelyn puute, välinpitämättömyys ja vertailukelpoisten kestävyysindikaattorien puuttuminen johtavat epäoikeudenmukaisiin tuotantoprosesseihin sekä kestävämpään kulutukseen. Elämme köyhimpien perusoikeuksien kustannuksella ja tulevien sukupolvien pääomasta.

Keskeinen taloudellisen oikeudenmukaisuuden muoto on vastuullinen veronmaksu ja sen raportointi. Vero-oikeudenmukaisuus ei koske vain yrityksiä. Veropakko, verovälttely, puutteellisen lainsäädännön mahdollistama aggressiivinen verosuunnittelu, veroparatiisit, kehitysmaiden puutteelliset veronkantojärjestelmät, veroihin liittyvä korruptio ja rahoitusmarkkinoiden verottomuus ovat maailman talousjärjestelmän puutteita, joiden yhteisvaikutuksen kansalaisjärjestöt⁵ ovat arvioineet johtavan 2300 miljardin euron puuttumiseen. Rahamäärä on sama, minkä YK:n määrittelemien kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen tarvittaisiin.

Veronkantokyvyn parantumisen ja globaalin vero-oikeudenmukaisuuden kautta varoja vapautuisi esimerkiksi koulutuksen ja terveydenhuollon, ruokaturvan ja valtioiden infrastruktuurin parantamiseen. Kehitysmaihin suuntautuu vuosittain noin 120 miljardia euroa kehitysapua. Samaan aikaan suuryritysten veroja pakenee kehitysmaista noin 900 miljardia euroa vuosittain.⁶

Keskeiset toimijat ja meneillään olevat prosessit

Taloudellista oikeudenmukaisuutta pidetään esillä useissa instituutioissa ja erilaisin toimin. Taloudellinen oikeudenmukaisuus on kirjattu myös YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin, jotka

⁵ Action Aid: The Elephant in the Room (2014)

http://www.actionaid.org/sites/files/actionaid/the_elephant_in_the_room_-_how_to_finance_our_future.pdf

⁶ OECD: <http://www.oecd.org/newsroom/aid-to-developing-countries-rebounds-in-2013-to-reach-an-all-time-high.htm>

pyrkivät lopettamaan köyhyyden maailmasta kokonaan, vähentämään taloudellista eriarvoisuutta sekä varmistamaan kulutus- ja tuotantotapojen kestävyden vuoteen 2030 mennessä.

Yritysvastuun harjoittamisessa yrityksiä tukevat lukuisat yritysvastuuta määrittävät kansalliset ja kansainväliset sertifikaatit ja kriteerit, esimerkiksi OECD:n monikansallisia yrityksiä koskevat ohjesäännöt, YK:n Global Compact -aloite ja YK:n liike-elämää ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet eli Ruggien periaatteet.

Ruggien periaatteiden mukaan yrityksillä on vastuu ihmisoikeuksien kunnioittamisessa kaikessa työssään ja valtioilla on velvollisuus suojella ihmisiä yritysten ja muiden toimijoiden tekemiltä ihmisoikeusloukkauksilta sekä varmistaa, että ihmisoikeuksien rikkojat joutuvat vastuuseen ja uhrit saavat tehokasta oikeudellista ja muuta tukea.

Pariisin ilmastokokouksessa joulukuussa 2015 solmittiin uusi, kattava ja oikeudellisesti sitova ilmastopöytäkirja, jolla päästöjä vähennetään maailmanlaajuisesti vuodesta 2020 alkaen. Olennaista on seuraavaksi varmistaa Pariisin sopimuksen riipeä ratifiointi eli hyväksyntä eri maissa sekä aloittaa päästölupausten toimeenpano.

Ympäristöasioissa esimerkiksi UNEP:in aloitteesta perustettu Convention on Biological Diversity kehittää ohjeita, joilla yritystoiminta ottaisi biodiversiteetin suojelemisen paremmin huomioon.

Myönteistä on myös se, että käsitys yritysvastuullisuuden vapaaehtoisuudesta on muuttumassa. EU:n direktiivi, jonka mukaan eurooppalaisten suuryritysten tulee selvittää toimintalinjojaan ympäristö-, työntekijä- ja sosiaalisissa asioissa sekä ihmisoikeuksissa, korruption torjunnassa ja lahjonnassa, on alettava noudattaa vuoden 2016 joulukuusta lähtien. Myös Ruggien periaatteiden kansallisia toimeenpanosuunnitelmia valmistellaan ja Suomi on laatimassa suunnitelmia ensimmäisten maiden joukossa.

Samalla Suomen kehityspolitiikassa kuitenkin korostuu yksityisen sektorin rooli. Kehitysrahoitusta ohjataan entistä enemmän yrityksille. Myös tästä näkökulmasta on tärkeää, että Suomen linja yritysvastuukysymyksissä verovaroin tuettavan yritystoiminnan edistämiseksi selkiytettäisiin sitovaan suuntaan.

OECD hallitsee globaalin veropolitiikan päätöksiä eikä kehitysmaiden ääni tule kuuluviin sen prosesseissa. YK:n talous- ja sosiaalineuvosto ECOSOC:in alaisuudessa toimiva verokomitea tarkastelee verosopimuksia, verovälttelyä ja veronkiertoa, edistää kansainvälistä verotusyhteistyötä ja tukee kehitysmaiden veroviranomaisia. Komitean toimintaresurssit ovat kuitenkin nykyisellään hyvin rajalliset ja jäsenmäärä alhainen. Vauraat valtiot, Suomi mukaan lukien, ovat äänestäneet YK:n verokomitean vahvistamista vastaan.

Ekumeenisille toimijoille taloudellisen oikeudenmukaisuuden ajaminen on keskeinen osa heidän työtään. Kirkkojen Maailmanneuvoston New International Financial and Economic Architecture – ohjelma vaatii finanssisektorin sääntelyä, oikeudenmukaista globaalia veropolitiikkaa sekä oikeudenmukaisia globaaleja talousrakenteita. Luterilainen maailmanliitto puolestaan sitoutuu köyhyyden poistamiseen työssään ja tukee tasa-arvoista vallan, resurssien ja mahdollisuuksien jakautumista.

Kansainvälisistä järjestöistä esimerkiksi Oxfam toimii näkyvästi taloudellisen oikeudenmukaisuuden puolesta. Kansainväliset kansalaisjärjestöverkostot kuten eurooppalaisten järjestöjen yhteenliittymä Concord ja vero-oikeudenmukaisuutta ajava Tax Justice Network tekevät kansalaisjärjestöjen temaattista yhteistyötä ja auttavat järjestöjä vaikuttamaan globaalilla tasolla.

Suomessa kansalaisjärjestöillä on merkittävä rooli taloudellisen oikeudenmukaisuuden puolestapuhujina ja keskustelukumppaneina työ- ja elinkeinoministeriön, ulkoministeriön sekä Elinkeinoelämän Keskusliiton ja muiden yritystoiminnan edustajien kanssa.

3. Suomen Lähetysseura ja taloudellinen oikeudenmukaisuus

Teologinen perusta ja arvot

Oikeudenmukaisuuden ja yhtäläisen ihmisarvon vaatimus sekä luomakunnan eheyden vaaliminen kuuluvat luovuttamattomasti kristilliseen uskoon. Raamatun mukaan jokainen ihminen on Jumalan kuva. Ihmisen tehtävä on viljellä ja varjella luomakuntaa. Jumalan antamat lahjat tulee jakaa vastuullisesti yli yhteiskunnallisten, maantieteellisten ja sukupolvien rajojen niin, että kaikilla on hyvän elämän edellytykset. Ihmisten ahneus aiheuttaa sekä kanssaihmissen että luonnon köyhtymistä ja se on vastoin kristinuskon eettistä ihannetta.

Jeesuksen opettama kultainen sääntö ”kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää se heille” (Matt.7:12) on vahva, kulttuurien rajat ylittävä eettinen periaate ja luterilaisen etiikan perusta. Se kehottaa meitä asettumaan toisen ihmisen asemaan ja kutsuu solidaarisuuteen heikoimmassa asemassa eläviä kohtaan sekä elämäänsä vastuullisesti.

Raamatun kertomukset tapahtuivat hyvin erilaisissa yhteiskunnallisissa ja taloudellisissa järjestelmissä. Raamatun antamat esikuvat ovat sopeutuneet yhteiskuntiin, jotka ovat edistäneet elämää ja ihmisarvoa, ja toisaalta profeettallisesti haastaneet järjestelmiä, jotka aiheuttavat eriarvoisuutta ja syrjintää. Jumalan missio on kontekstuaalista ja tapahtuu ajassa ja paikassa.

Maailman hätä on kirkon hätää. Jeesus opetti, että Jumala kohdataan köyhissä ja haavoittuvissa ihmisissä. Jeesus oli lähetetty ”ilmoittamaan hyvän sanoman köyhille, julistamaan vangituille vapautusta ja sokeille näkönsä saamista, päästämään sorretut vapauteen” (Luuk. 4:18-19). Ensimmäinen seurakunta otti tehtäväkseen jakaa ruokaa ja huolehtia köyhistä. Sama ihanne ohjaa meitä.

Maailmanlaajuisen kirkon toimijana Lähetysseuran tehtävä on nostaa esiin taloudelliset ja sosiaaliset vääristymät sekä alistavat rakenteet. Toiminnassamme näemme, miten taloudellisten arvojen nostaminen ihmisyyden ja luonnon varjelemisen arvon yläpuolelle synnyttää riistoa. Tuomme maailmanlaajuisen kirkon kohtaaman monenlaisen eriarvoisuuden näkyviin Raamatun oikeudenmukaisuuden vaatimusta seuraten. Haluamme saada aikaan positiivisia muutoksia.

Toimintaperiaatteet

Suomen Lähetysseuran käsitys taloudellisesta oikeudenmukaisuudesta perustuu kristilliseen maailmankatsomukseen sekä YK:n ihmisoikeuksien julistukseen, YK:n taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien yleissopimukseen sekä YK:n kulttuuristen ja poliittisten oikeuksien yleissopimukseen. Niissä tunnustetaan muun muassa ihmisten oikeus työhön, suotuisiin työoloihin ja samaan palkkaan samasta työstä sekä oikeus muodostaa ammattiyhdistyksiä ja liittyä niiden jäseniksi, oikeus sosiaaliturvaan ja riittävään elintasoon, oikeus riittävään ravintoon ja asumisen tasoon sekä oikeus kansalaisrekisteröitymiseen. Lähetysseuran strategiassa määritellyt arvot: lähimmäisenrakkaus, oikeudenmukaisuus, kumppanuus ja vastuullisuus ohjaavat toimintaamme taloudellisen oikeudenmukaisuuden toteuttamisessa.

Lähetysseura näkee, että taloudellisen oikeudenmukaisuuden toteutumisen perusongelma on maailmassa vallitseva eriarvoisuus; tulojen ja varallisuuden keskittyminen harvojen käsiin. Taloudellisen oikeudenmukaisuuden toteutumiseksi tarvitaan vallan, resurssien ja mahdollisuuksien oikeudenmukaisempaa jakautumista.

Työskentelemme kumppaniemme kanssa kaikkein heikoimpien ja haavoittuvimpien ihmisten aseman parantamiseksi. Meidän näkökulmastamme taloudellinen oikeudenmukaisuus näyttää olemuksellisesti globaalina ilmiönä ja on siksi olennainen osa työtämme. Koska taloudellista eriarvoisuutta aiheuttavat tekijät ovat rakenteellisia, on vaikuttamistyö erityisen tärkeä työkalu rakenteellisen eriarvoisuuden purkamiseksi.

Näemme köyhyyden moniulotteisesti ihmisen elämää vaikeuttavana ilmiönä, joka tarkoittaa tulojen ja varallisuuden vähyyttä, rajoittaa yksilön valinnan mahdollisuuksia, tyydyttävän elintason saavuttamista sekä mahdollisuutta vaikuttaa omaan elämäntilanteeseensa. Jokaisella ihmisellä tulee olla mahdollisuus riittävään toimeentuloon.

Mielestämme kauppa, investoinnit ja niiden synnyttämä yritystoiminta ja työllisyys ovat tärkeitä kehityksille ja niiden ihmisille. Vapaakaupan ajatus, että kaupan vapauttaminen on tehokkain tapa luoda talouskasvua ja vaurautta kaikille maailman kansalaisille, ei ole kuitenkaan vielä tuonut vaurautta maailman köyhimmille. Kansainvälinen kauppa olisi kehityksille mahdollisuus vähentää köyhyyttä. Niiden on kuitenkin vaikea päästä osallisiksi kaupan hyödyistä, koska niiden lähtökohdat ovat toisenlaiset kuin rikkailla mailla. Ongelmana on, että toistaiseksi maailmankauppaa hallitsevat rikkaat maat. Vapaakaupan hyödyt ovat enemmän tehokkuudessa kuin oikeudenmukaisuuden tuottamisessa. Siksi vahvaa julkista sektoria ja toimivaa kansalaisyhteiskuntaa tarvitaan edelleen ja Lähetysseura tukee näistä kumpaakin.

Yritysvastuun näemme jakautuvan taloudelliseen, sosiaaliseen ja ekologiseen vastuuseen. Mielestämme yritysten on kannettava vastuunsa toimintojensa vaikutuksista niihin yhteiskuntiin, joiden resursseja ne hyödyntävät, kuten myös sidosryhmiinsä ja ympäristöön. Yrityksille suunnattujen ympäristö- ja ihmisoikeuksia koskevien huolellisuusvelvoitteiden on oltava sitovia kansallisesti ja kansainvälisesti.

Jotta verotuksesta saatavat tulot kertyisivät myös maailman köyhimpien hyödyksi, kansainväliset verotuksen säännöt on saatava kuntoon. Verotuksen globaalien oikeudenmukaisuuden parantamiseksi ja verokeinottelun vähentämiseksi tarvitaan automaattisia verotietojen vaihdon mekanismeja ja verotuksen maakohtaista raportointivelvollisuutta yrityksille. Kehityksmaiden ääni on saatava paremmin kuuluviin globaalissa verokeskustelussa, siksi YK:n verokomitean vahvistaminen on tärkeää. Rahoitusmarkkinoiden verottaminen ulottaisi oikeudenmukaisuuden myös finanssialan piiriin. Kehityksmaiden omaa verokantokykyä on vahvistettava.

Ilmastoon liittyvät kysymykset ovat ennen kaikkea oikeudenmukaisuuskysymyksiä. Ekosysteemiin vaikuttaviin yritysten palveluihin ja tuotteisiin ei ole laskettu ympäristövaikutuksia. Resursseja tuhlailevat ja ympäristöä saastuttavat toimijat on saatava sääntelyn piiriin, ja haitat on kompensoitava kielteisistä ympäristövaikutuksista kärsiville. Kaiken toiminnan vaikutuksia on katsottava pitkällä aikavälillä ja tulevien sukupolvien näkökulmasta.

Pyrimme edistämään paikallisyhteisöjen maanomistus- ja maankäyttöoikeuksien toteutumista, jotta vahvistamme yhteisöjä perinteisten ja uusien, innovatiivistenkin elinkeinojen harjoittamiseen. Alkuperäiskansojen, vähemmistöjen ja naisten elinkeinonharjoittamisen parantaminen on tärkeällä sijalla työssämme. Alkuperäiskansojen oikeutta vapaaseen, ennalta tapahtuvaan ja informoituun osallistumiseen kunnioitetaan kaikessa työssä.

Korruptionvastainen toiminta ja hyvän hallinnon vahvistaminen ovat merkittävä osa Suomen Lähetysseuran työtä oikeudenmukaisen yhteiskunnan vahvistamiseksi. Lähetysseuran määritelmän mukaisesti korruptio on toimivallan väärinkäyttöä yksityisen tai ryhmän edun puolesta. Motiiveja korruptioon voivat olla ahneus, tarve, mahdollisuus, rankaisemattomuus, seurannan puute, ryhmän painostus tai tapa. Korruptio mahdollistaa heikko hallinto ja sen heikot rakenteet. Korruptio heikentää eniten yhteiskuntien haavoittuvimpien ihmisten mahdollisuuksia käyttää valtion peruspalveluita, harjoittaa elinkeinoa, omistaa maata sekä elää puhtaassa ja turvallisessa ympäristössä. Erityisesti maaseudulla korruptio estää infrastruktuurin kehittämisen sekä vaikuttaa perusterveyteen, hyvinvointiin ja mahdollisuuteen kouluttautua.

Lähetysseuran pitkän historian aikana yksi vahvin työmuoto on ollut kumppanin kapasiteetin vahvistaminen. Tämän työn kautta vaikutamme kumppanimme hallintorakenteiden vahvistamiseen ja sitä kautta hyvän hallinnon mukaiseen toimintaan.

Suomen Lähetysseura toimii osallisuuden puolesta, eriarvoisuutta vastaan ja vaatii talouskysymyksissä läpinäkyvyyttä ja avoimuutta. Hankintakäytännöissämme valitsemme eettisesti toimivia palveluntuottajia. Omassa työssämme huomioimme ympäristökysymykset entistä paremmin.

Suomen Lähetysseuran lisäarvo

Suomen Lähetysseura tekee työtä maailman köyhimpien ihmisten kanssa heidän tilanteensa parantamiseksi. Pitkä historiamme kirkollisessa työssä ja kehitysyhteistyössä takaa meille laajan näkökulman globaalitalouden kysymyksiin ja erityisesti sen paikallisiin ilmenemismuotoihin. Lähetysseuran työ alkoi aikanaan niin, että kaksi köyhää toimijaa kohtasi, ei niin, että rikas maa auttoi köyhää. Toisen maailmansodan aikaan namibialaiset kumppanimme ruokkivat suomalaisia työntekijöitämme. Myös tänä päivänä kuljemme kumppaniemme kanssa yhdessä.

Pitkäaikainen läsnäolo toimintamaissamme antaa meille kokonaisvaltaisen ymmärryksen taloudellisista rakenteista, jotka estävät kaikkien heikoimmassa asemassa olevien oikeuksien toteutumisen.

Teemme yhteistyötä laajan kumppaniverkostomme kanssa. Olemme läsnä globaalitalouden ”ruohonjuuritasolla”, työmmme hyödynsaajien arjessa ympäri maailmaa. Yhteistyössämme vahvistamme kumppaneidemme vaikutusmahdollisuuksia myös omassa yhteiskunnassaan, jotta valtiot ja niiden rakenteet muuttuisivat oikeudenmukaisemmiksi.

Lähetysseura on yksi harvoista suomalaisista kansalaisjärjestöistä, joka on luonut toimintansa puitteissa kattavan korruptioraportointimekanismin. Sen avulla Lähetysseura luo sidosryhmilleen, kumppaniorganisaatioilleen sekä ruohonjuuritason hyödynsaajilleen mahdollisuuden raportoida Lähetysseuran rahoittamissa hankkeissa mahdollisesti kohtaamistaan väärinkäytöksistä.

Vaikuttamistyön menetelmien avulla pystymme tarttumaan työssämme havaittuihin taloudellisen epäoikeudenmukaisuuden ongelmiin ja työskentelemään niiden rakenteellisten syiden muuttamiseksi kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Rakenteellisten muutosten ajamisessa laajalla ekumeenisten ja muiden yhteistyökumppanien verkostollamme on suuri merkitys. Oikeudenmukaisuus on kaikkien etu.